

KOTTA IBOLYA, A KOLOZSVÁRI BBTE ALKALMAZOTT PSZICHOLÓGIA INTÉZETÉNEK ÚJ VEZETŐJE A SZAMOSKÖZI-ÉRA UTÁNI KORSZAKRÓL

Fókuszváltás és új tervek a pszichológia karon

Egységesen a fókuszváltást tartja a legfontosabbnak a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Alkalmazott Pszichológia Intézetének (API) munkaközössége egy évvel a verbális agressziójáról elhíresült Szamosközi István professzornak az egyetemről való eltávolítása után. „Nem a figyelemelterelést, hanem az elköteleződött cselekvést tekintjük célnak” – hangsúlyozta a lapunknak adott interjúban Kotta Ibolya, az API új vezetője. Elmondta: az intézet erős alapokon áll, így krízishelyzet után sem nehéz építkezni. Jó hírként újságot, hogy a jóváhagyási folyamat utolsó szakaszába ért a régóta várt klinikai pszichológia és pszichológiai tanácsadás mesterképzés, melyet Erdély-szerte várnak, és amely megoldást jelenthet a magyar szakemberhiányra.

» PAP MELINDA

– Már egy éve, hogy verbális agressziója miatt Szamosközi István professzort eltávolították a Babeş-Bolyai Tudományegyetemről. Milyen a hangulat a pszichológia karon, az Alkalmazott Pszichológia Intézetnél? „Kibeszélték-e” a botrányos történeteket a kollégákkal, diákokkal? Az oktatók részéről született-e olyan közös döntés, hogy megszüntetik az eddigi gyakorlatot, és másfajta irányba indulnak el? – Nagyon megterhelő időszak volt ez az intézet életében, hiszen ott lappangott a kérdés, hogy valójában van-e létjogosultsága az Alkalmazott Pszichológia Intézetnek (API) jelen formájában. Meggyőződésem, hogy igen, és örülök, hogy egyre többen szavaznak bizalmat a munkaközösségnek. Nyilván fel kell dolgozni a történeteket – bennem személyesen ez mindvégig nagyon erős késztetés volt –, de elmondhatom, hogy ma már a munkaközösség egységesen a fókuszváltást tartja a legfontosabbnak. Nem a figyelemelterelést, hanem az elköteleződött cselekvést. Mi az, amit a jelenben megtehetünk a pszichológia és gyógypedagógusi szakmai képzésért és diákjainkért? Nagyon hamar tisztán megfogalmazódott, hogy melyek azok az értékek, amelyeket intézményként követni szeretnénk, és ezek irányítóként segítenek akár a tervezésben, akár abban, hogy hogyan oldjunk meg kényes problémákat vagy dilemmákat. Mindenképp szeretném hangsúlyozni: szó sincs arról, hogy a semmiből építkeznénk. Az intézet erős alapokon áll, így egy krízishelyzetet követően sem nehéz építkezni.

– Patthelyzetet idézett elő, hogy a karon a magyar oktatók közül csak Szamosközi István jogosult doktori képzést vezetni. Látnak-e erre megoldást a közeljövőben?

– A pszichológia képzésnek megfelelő doktori iskolákban jelenleg nincs más magyar doktori vezető, és az API munkaközösségében nincs pszichológiában habilitált oktató, aki rövid időn belül bekerülhetne a rendszerbe. Így ezzel mindenképp foglalkozni kell. Hozzátenném, hogy nem a magyar nyelven van itt a hangsúly, hiszen doktoranduszaink mindig is az állam nyelvén, azaz románul vagy nemzetközi nyelven, azaz angolul írták és védtek meg a dolgozatukat, ahogy a képzés ideje alatt valamennyi vizsgát, projektet és bemutatót is. A probléma inkább az, hogy a doktori iskolák jelenlegi tagjai tudják-e vállalni a magyar diákokat, akiket nem ismernek, és akiket végül is nem a saját inté-

zeteik számára képeznének és formálnának. Ráadásul úgy, hogy a román szakokon végző diákok száma többszöröse a magyarokénak. Tehát ebben a tekintetben mindenképp lépni kell. Külföldi intézményekben lennének potenciális befogadó doktorizetők, de ez hosszú távon nem lehet megoldás. Az intézetnek ki kell termelnie egy olyan oktatót, aki megszerzi a habilitációt, és megfelel a doktori iskola követelményeinek is.

– Az Alkalmazott Pszichológia Intézet (API) új vezetőjeként milyen tervei vannak a jövőre vonatkozóan?

– Röviden: minden – tanulmányi, kutatási és a társadalmi szférával való kapcsolattartási – szinten szeretnénk az eddigi alapokra építkezve fejlődni. Ismerjük az erősségeinket, emellett a gyengeségeinket is. Számos terv megfogalmazódott, remélem, a humán erőforrást is sikerül mozgósítani ezek megvalósításához, és majd beszámolhatunk az eredményeinkről.

Kotta Ibolya intézetvezető a figyelemelterelés helyett az elköteleződött cselekvés híve

– Nemrég pszichológia-pszichoterápia konferenciát tartottak, évek óta először. Mi volt a célja a rendezvénynek, mennyire volt sikeres, és terveznek-e hasonlókat?

– Ez a konferencia elsősorban nyitás volt a diákok felé. Főleg az online oktatás után éreztük azt, hogy másképp kell megközelítenünk a diákságot, mint korábban. Szeretnénk feléleszteni a diák-tanárral együttműködéseket, aktívabban bevonni az érdeklődő hallgatókat kutatói és gyakorlati tevékenységükbe. Ez nem megy egyik napról a másikra. Szeretnénk megtalálni, mivel motiválhatjuk őket arra, hogy a tantárgyi követelményeken

» Nyilván fel kell dolgozni a történeteket – bennem személyesen ez mindvégig nagyon erős késztetés volt –, de elmondhatom, hogy ma már a munkaközösség egységesen a fókuszváltást tartja a legfontosabbnak.

túl is tűzzenek ki maguknak személyes és szakmai célokot az egyetemi évek alatt. Hivatástudat nélkül a pszichológus és gyógypedagógus nagyon hamar kiég, hiszen nem csak szaktudásával, hanem teljes személyiségével dolgozik. Másodsorban ezzel a konferenciával kívántuk jelezni azt is, hogy a klinikai pszichológia és pszichoterápia bekerült az intézet figyelmének fókuszába. Ezzel igazodunk a diákság igényeihez, de a piaci igényekhez is, hiszen az ilyen szakképítéssel rendelkező magyar szakemberekből hiány van ma Erdélyben.

A konferenciát összességében sikeresnek mondanám, a diákok visszaigazolták a ha-

sonló rendezvények szervezésének fontosságát, így tartjuk magunkat a tervhez, és tavasszal, nyár elején más témakörben szervezünk hasonló eseményt.

– Az alkalmazott pszichológián belül számos ágazat létezik, mi az, amire a kolozsvári karon hangsúlyt fektetnek?

– A pszichológia szak népszerűsége mind eddig töretlenül bizonyult, és igyekszünk ezt meg is őrizni. Egyre nagyobb vizont az érdeklődés a gyógypedagógia szak iránt. Érdekes, hogy gyógypedagógia alapképzésre zömében a szakma iránt eleve elköteleződött diákok jelentkeznek. Mindez arra kötelez bennünket, hogy átgondoljuk a gyógypedagógia képzés politikáját, erősítsük a humán erőforrást, új oktatókat csalogassunk a szakra, illetve tovább erősítsük a kapcsolatot azokkal az intézményekkel, amelyek teret adnak a diákok szakmai és pedagógiai gyakorlatának, így például a Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolá-

gógus hallgatóknak is járható út. A mesteri szintet illetően ugyanakkor már a korábbi években megfogalmazódott annak az igénye, hogy specifikusabb képzés(ek)et nyújtsunk. A tanterv (curriculum) szintjén jelentős módosításokkal próbálunk igazodni a megújuló szakmai igényekhez olyan tantárgyak bevezetésével, amelyek erős háttérrel biztosítanak a pályakezdőknek a gyerekekkel, serdülőkkel való munkában. Emellett jelentős változást hozhat majd az intézet életébe az a mesteri képzés, amely jelenleg a jóváhagyási folyamat utolsó fázisában van, és amely a klinikai pszichológia és pszichológiai tanácsadás képesítést biztosítaná a magyar anyanyelvű diákok számára. Ez a kezdeményezés nem az elmúlt hónapokban, hanem már korábban megszületett, mindenesetre nagyon drukolunk, hogy végre megvalósulhasson. A pszichológia iránt érdeklődők talán Erdély-szerte lesik ezt a pillanatot, hiszen a pszichológia ezen ága a magyar oktatásban mindig háttérbe szorult.

– A járvány után nagyon felértékelődött a pszichoterapeuták szerepe, egyre többen érzik szükségét, hogy terápiára járjanak. Honnan ismerhető fel a jó terapeuta, és mi lenne a megfelelő hozzáállás a páciens részéről?

– Aki nem jó, az előbb-utóbb kirotálódik, és leveheti a cégért a rendelőtől... de nyilván az lenne a jó, ha ezt nem a saját bőrünkön kellene megtanulnunk. A jó szakembernek nem kell nagyon reklámozni magát, a kliensek ajánlani fogják ismerőseiknek. Mindenesetre nézzük meg, kinek szavazunk bizalmat. Számít az első benyomás, de a végzettség is fontos, az, hogy milyen képesítése van az illetőnek, és mennyire fejleszti magát. Az első találkozást követően dönthetjük el, hogy elköteleződünk vagy sem a közös munka mellett.

– Az önismeret, személyiségfejlesztés iránti igény is egyre nagyobb napjainkban, de sajnos sok az „önjelölt” szakember ezen a területen is. Az egyetemen szerveznek-e ilyen jellegű előadásokat, műhelybeszélgetéseket, és ha igen, gondolkodtak-e azon, hogy megnyissák ezeket a nagyközönség számára?

– Az egyetemi képzés elsősorban a szakmai ismeretek elsajátítására és a kompetenciák kialakítására fekteti a hangsúlyt, miközben hangsúlyozza a segítő szakemberek önismeretének és személyiségfejlesztésének fontosságát. Bizonyos szinten a gyakorlatok, szemináriumi gyakorlatok keretében az önismereti folyamatok beindulnak, de ennél sokkal többre van szükség a segítő szakmában. Ami a szakmai önismeretét illeti, az ősszel indított online előadás-sorozatunkban, a GyarAPItóban olyan szakembereket szólaltatunk meg, akik a tematikus előadást követően saját szakmai nehézségeikről, kudarcaikról és sikereikről is mesélnek, a diákok pedig kérdezhetnek. Ez persze nem személyes önismeret, de hozzájárul a szakmai önismeret fejlesztéséhez. Ami az önjelölt „szakemberekkel” szembeni védelmet illeti: vásárlóként tudatosnak kell lenni. A vásárlói tudatosság kialakításához viszont a piacnak minőségi szolgáltatásokat is kínálni kell, s ebben a szakmai felelősségvállalásban az intézet is ki kell vegye a részét. Minden szinten tervezzük tehát a nyitást a nagyközönség felé. Ez nem csak intézeti, hanem egyetemi szintű elköteleződés is a társadalom irányába: tudományosan validált ismereteket átadni kompetens szakemberek révén, és miért ne, támpontokat nyújtani a mentális egészség fenntartásához. Ezt napjainkban különösen fontosnak gondolom.